

oudheidkundige kroniek

Op 3 Augustus 1923 schreef Alfons Van Werveke een kroniekje in de “Gazet van Gent” over Wellington te Gent.

Arthur Wellesley, derde zoon van den graaf van Mornigton, werd geboren te Dublin 1 Mei 1769. Hij stierf op zijn buitenverblijf Walmer Castle bij Dover, op 14 October 1852.

Weinig menschen zijn met eerbewijzen overladen geweest als de held van Waterloo. Na de overwinning te Talavera de la Reyna op de Fransche legers (28 Juli 1809), kreeg hij den titel van baron Douro van Wellesley, van burggraaf Wellington van Talavera en van markies van Vineiro; aanvang 1812 schonk men hem 100.000 pond sterling; 3 October 1812 werd hij tot markies van Wellington verheven en kreeg daarbij een nieuw geschenk van 100.000 pond sterling, na den zege van Vitoria (21 Juli 1813) vereerde men hem met den titel van hertog van Vitoria. De val van Napoleon was een gelegenheid om hem hertog van Wellington te maken en markies van Douro en hem een geschenk van 400.000 pond sterling aan te bieden. Na den slag van Waterloo, waarbij de legers van Engeland, Hannover, de Nederlanden en Brunswijk aanvoerde (18 Juni 1815), verhief de koning van de Nederlanden hem tot prins van Waterloo met een erfelijke rente. België betaalt alzoo nog jaarlijks een som van 80.637,50 frank aan den afstammeling van den generaal, den huidige prins van Waterloo).

Men heeft aan Wellington gedurende zijn leven een standbeeld opgericht in verschillende steden van Engeland. De dagbladen van het Heilig Verbond uit het eerste derde van de XIXe eeuw spreken van hem als van een halven god. Zij verhalen al wat hij doet, zooals dit gebeurt voor de voornaamste vorsten van Europa. Later, als die geestdrift wat gekoeld was en dat het schrikbeeld van Napoleon niet meer als een spook verscheen in de huisgezinnen, welke een zoon hadden moeten offeren aan den Corsikaan, dan kon men Wellington met de noodige kalmte gaan beoordelen. Het is wel der moeite waard na te gaan wat men zooal van den held van Waterloo heeft gezegd, maar men mag niet vergeten, dat de beoordeelingen niet altijd met de vereischte onpartijdigheid zijn uitgebracht. Ziehier, uit den hoop, wat er twee schrijvers hebben van gezegd.

Eerst een Franschman: “Geen eerbewijzen hebben ontbroken aan den man,

die alle geluk heeft gehad en die, bij werkelijke verdienste, alles buitengewoon gunstig is medegevallen. Er kan op verre na geen spraak zijn van hem op denzelfden rang te stellen als Napoleon, dien hij overwonnen heeft. “Een Duitscher heeft van Wellington gezegd: “Zich onderscheidende noch door een buitengewoon genie, noch door stoute gedachten, bezat hij evenwel een scherp verstand, een stalen wil, een onverstoorbare kalmte en een omwrikbaar plichtsgevoel”.

De Gentsche dagbladen hadden dikwijls de gelegenheid te spreken van Wellington, die meermaals binnen onze muren kwam. In zijn hoedanigheid van Engelsch gevormde nam hij deel aan het congres van Weenen, als hij de ontschepping van Napoleon op den Franschen bodem vernam (Maart 1815). Hij teekende het buiten de wet stellen van Bonaparte en het verbondstractaat en spoedde zich naar Brussel, waar hij 6 April het bevel over de verbonden legers in handen nam.

Men weet, dat Lodewijk XVIII Parijs had verlaten en naar Gent was gevlucht, van waar hij gemakkelijk Engeland kon bereiken, als de zaken een slechten keer namen. De koning van Frankrijk had zich gevestigd in het prachtig hotel d’Hane de Steenhuize in de Veldstraat. Vrijdag 8 April, kwam Wellington den vorst bezoeken. ‘s Voormiddags nam hij zijn intrek in het hotel Clemmen, rechtover ‘s konings verblijf, thans door Mevrouw de Wwe Eug. Vander Haeghen bewoond. Door den vorst ontvangen, deelde hij dezen geruststellende tijdingen mede en had onmiddellijk daarna een bespreking met den hertog van Feltre, minister van oorlog van Frankrijk. Vervolgens nam hij het middagmaal met den koning. ‘s Avonds had hij met den minister een nieuw onderhoud, dat tot laat in den nacht duurde. ‘s Anderdaags morgens keerde hij naar Brussel terug. 16 April weer een bezoek aan Gent om de versterkingswerken in oogenschouw te nemen en terugkeer naar Brussel denzelfden dag. Weer een vluchtig bezoek den 20 April en terug naar de hoofdstad. 6 Mei verschijnt de generaal hier weer en blijft tot ‘s anderdaags om het Engelsch leger alhier in oogenschouw te nemen op Sint-Pietersplein en nog eens de versterkingswerken na te zien. 31 Mei komt Wellington terug om een bezoek te brengen aan de hertogin van Angoulême en het middagmaal te nemen met den koning; ‘s namiddags keert hij terug naar Brussel, waar hij noodig is voor de belangen van het leger.

Na den slag van Waterloo (18 Juni 1815) was de generaal gelast met het opperbevel van de verbonden legers, die Frankrijk bezetteden. ‘t Is dank aan hem, dat wij dan weer in ‘t bezit zijn geraakt van een gedeelte der schilderijen (honderd van de twee honderd zeventig), hier te lande weggenomen gedurende de Fransche overheersing. Van tijd tot tijd verscheen Wellington in ons land.

3 Augustus 1817 kwam hij te Gent ter gelegenheid van de tentoonstelling van

Schoonen Kunsten, toen Repelaer van Driel, minister van Onderwijs, de prins van Gaver, groot-maarschalk van koning Willem I, de graaf van Hogendorp, de schilders David, Odevaere, Paelinck, Van Bree, enz. hier ook vertoefden. 21 Mei kwam de generaal van Brussel langs Gent over om de versterkingswerken van Oudenaarde, Doornik, Bergen, enz. in oogenschouw te nemen. Hij keerde te Gent weer en vernachtte in het Posthotel om 's anderdaags de werken van het Spanjaardskasteel na te zien en het kabinet van schilderijen te bezoeken van de heer Schamp, in de Veldstraat, waar nu het huis Caron en de Innovation gevestigd zijn.

In Augustus 1817 spande Wellington een proces voor laster in tegen den uitgever van het Gentsch "Journal van Oost- en West-Vlaanderen" die, in zijn nummer van 14 Juni, had geschreven: "Men verzekert, dat den heer Dubuc, de volksplantinge waarvan hij intendant is (de Martinique) zeer wel bestierende ten voordeele van een vreemd gouvernement, lord Wellington begeert heeft hem in zijne plaetse behouden te zien. Daar is niets meer noodig om hem voor altijd in zijne eerlijke bedieningen te laeten."

De rechtbank wees de vraag van den generaal af en veroordeelde hem tot de kosten. Wellington, hardnekkig in het gerecht als in den krijg, ging in beroep voor het hof te Brussel. Het beroep onontvankelijk verklaard zijnde, ging de generaal in verbreking. Het hooge gerechtshof stelde het beroepshof in het ongelijk, vernietigde het vonnis ten gunste van den uitgever en, in gevolge een besluit van de koning, beval, dat de grond der zaak voor het hof zou bepleit worden. De uitgever werd veroordeeld tot één maand gevangenis, vijf jaar berooving van zijne burgerrechten, 25 gulden boete en de kosten van de twee aanleggen; het vonnis mocht op 500 afdrukken ten koste van den uitgever aangeplakt worden op zulke plaatsen van het land waar het Wellington begeerde. We moeten er bijvoegen, dat dezelfde uitgever 12 Juni veroordeeld was geweest om een lied te hebben afgedrukt met smadelijke zinnen voor graaf de Thiennes, minister van koning Willem I.

De personen van zekeren ouderdom hebben de citadel gezien tusschen de Kortrijksche en de Heuvelpoort, thans vervangen door het Park. De eerste steen ervan werd gelegd 15 April 1823. Reeds 10 Augustus 1831 was Wellington de plaats komen in oogenschouw nemen, waar men de citadel wilde bouwen. 22 Augustus 1823 keerde hij terug om de werken te zien en 3 Augustus 1825 was hij te Gent weer met hetzelfde doel, Herinneren wij hier, dat het opschrift van de poort der kazerne van de citadel, die nog bestaat, herinnert aan den vermaarden slag, door Wellington gewonnen: Niemand zal mij ongestraft aanraken. Gebouwd het elfde jaar na den slag van Waterloo (1826).

A. Van Werveke